

ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสน
ศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
The Citizenship in Democracy of Public Administration
Students, Faculty of Liberal Arts and Science, Nakhon Phanom
University

สำราญ วิเศษ¹
Samran Wised¹

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม และเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนมจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาคปกติ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 184 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเคารพกติกา รองลงมา คือ ด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น และด้านความรับผิดชอบต่อสังคมตามลำดับ สำหรับการเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม พบว่า นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่มีเพศ ผลการเรียน ชั้นปี รายได้ของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองต่างกัน มีความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ส่วนข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย พบว่า ควรส่งเสริมการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นนั้น ควรตระหนักในเรื่องของความเสมอภาคในการแสดงออกของทุกคนอย่างเท่าเทียมไม่แบ่งแยกในเรื่องของระดับการศึกษา

คำสำคัญ (Keywords): ความเป็นพลเมือง, ระบอบประชาธิปไตย, นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

¹คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

Faculty of Liberal Arts and Science, Nakhon Phanom University

Abstract

The purposes of this research were to study the citizenship in democracy of Public Administration students, Faculty of Liberal Arts and Science, Nakhon Phanom University and to compare the citizenship in democracy of Public Administration students, Faculty of Liberal Arts and Science, Nakhon Phanom University as classified by personal factors. The research samples consisted of 184 regular students in Public Administration Program. The research instrument was a questionnaire with its reliability was at 0.89. The data collection used in the research was a questionnaire. Statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent Sample) and F-test (One Way ANOVA).

The research results were as follows: the citizenship in democracy of Public Administration students, Faculty of Liberal Arts and Science, Nakhon Phanom University in the overall and each aspect were at a high level. Sorting the average from highest to lowest was the aspect of respecting rules, following by the aspect of respecting for others and the aspect of social responsibility respectively. The comparison of the citizenship in democracy of Public Administration students, Faculty of Liberal Arts and Science, Nakhon Phanom University found that Public Administration students who had sex, grades, parental income Educational level of parents and participation in different political activities were not different in democratic citizenship. In addition, the research suggestion should promote the acceptance of others' opinions, be aware of the equality of expression of all people equally. It did not discriminate on the level of education.

Keywords : Citizenship, Democracy, Public Administration Students

บทนำ (Introduction)

ในช่วงเวลา 80 ปีที่ผ่านมาของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยนั้น มีรัฐประหารมาทั้งสิ้นจำนวน 13 ครั้ง และมีรัฐธรรมนูญจำนวน 20 ฉบับ จึงทำให้เกิดคำถามที่ว่า ทำไมประชาธิปไตยที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศจึงได้ล้มเหลวในประเทศไทย แต่อันที่จริงแล้วประเทศที่มีระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคงในปัจจุบันและได้ชื่อว่าเป็นประเทศต้นแบบประชาธิปไตยเช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมนี ต่างก็เคยประสบปัญหาหรือล้มเหลวก่อนมาแล้วสำหรับปัจจัยความสำเร็จของประชาธิปไตยในประเทศเหล่านั้น คือ “ระบบ” และ “คน” แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือ “คน” กล่าวคือในระบอบประชาธิปไตย หากรัฐธรรมนูญที่ดี แต่คนใช้รัฐธรรมนูญไม่เป็นหรือไม่เคารพก็จะทำให้เกิดปัญหาในที่สุด (Thevanaruemitkul, 2012) ทั้งนี้ ที่

ผ่านมาประเทศต้นแบบประชาธิปไตยดังกล่าวได้แก้ปัญหาโดยการพัฒนาคนให้มี “ความเป็นพลเมือง” หรือการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) จนทำให้เกิดความปกครองระบอบประชาธิปไตยสำเร็จได้ (Subcommittee on educational reform of the second decade in the aspect of educational development for creating good citizenship, 2011: 8-9)

ดังนั้น การแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ประชาธิปไตยของไทย จึงไม่ใช่เพียงการร่างรัฐธรรมนูญ แต่จะต้องแก้ไขปัญหาคือพลเมือง เพื่อให้พลเมืองสามารถเข้าร่วมในการบริหาร และตระหนักถึงปัญหาบ้านเมืองที่ต้องเข้าร่วมกันแก้ไข (Laothammathat, 2011) หรือกล่าวได้ว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตย “คน” ในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศจะต้องมีความสามารถในการปกครองตนเอง จึงจะประสบความสำเร็จได้ (Thevanaruemitkul, 2012) อย่างไรก็ตาม ในสังคมไทยมีปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวถ่วงรั้งในการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยนั้นคือ วัฒนธรรมอุปถัมภ์ หรือการพึ่งพิงผู้ใหญ่โดยเฉพาะนักการเมือง วัฒนธรรมผู้น้อย ผู้ใหญ่ ผู้อาวุโสกว่าการแบ่งพรรคแบ่งพวก การไม่แสดงความคิดเห็น เพราะเกรงว่าผู้ใหญ่จะไม่พอใจหรือมีผลต่อการทำงานและชีวิตส่วนตัวได้นั้น รวมถึงการไม่ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างสังคมและสร้างชาติ (Tantisunthorn, 2013: 16-19; Laothammathat, 2011: 77-79) ดังนั้น ปัญหาประชาธิปไตยของไทยในปัจจุบันจึงเกิดจากการที่ประชาชนไม่มีความเป็น “พลเมือง” (Thevanaruemitkul, 2012: 48-49) เห็นได้จากการประชาชนไม่มีจิตสำนึกความเป็นพลเมือง เป็นแต่เพียงเป็นผู้อยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์หรือชนชั้นปกครองใหม่ที่มาจากการเลือกตั้งที่สำคัญคือ เกิดการแตกแยกในสังคมประชาชนไม่ยอมรับความแตกต่างและไม่เคารพสิทธิเสรีภาพของกันและกัน ความเห็นที่ต่างกันจึงนำไปสู่ความแตกแยกพรรคการเมืองและการเลือกตั้งจึงกลายเป็นสิ่งที่ทำให้สังคมชุมชนหรือครอบครัวแตกแยกกัน นอกจากนี้ คือ แต่ละคนใช้สิทธิเสรีภาพตามใจชอบ โดยไม่ได้คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมจากปัญหาที่กล่าวมา จึงเห็นได้ว่า “คน” ในระบอบประชาธิปไตยจะต้องมี “ความเป็นพลเมือง” จึงจะทำให้ประชาธิปไตยสำเร็จได้ กล่าวคือ สมาชิกของสังคมที่มีการใช้สิทธิเสรีภาพโดยมีความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพสิทธิของผู้อื่น เคารพความแตกต่างและเคารพกติกา (Subcommittee on educational reform of the second decade in the aspect of educational development for creating good citizenship, 2011: 9) หรือกล่าวได้ว่า พลเมืองเป็นรากฐานของประชาธิปไตยเมื่อประชาชนเป็น “พลเมือง” ก็จะเปลี่ยนจากภาวะหรือปัญหากลายเป็นพลเมือง หรือกำลังของเมืองปัญหาทุกอย่างของสังคมก็จะแก้ไขได้สังคมก็จะเข้มแข็งและประชาธิปไตยก็จะประสบความสำเร็จ (Thevanaruemitkul, 2012: 36; Hua, C.w. & wan, K, E., 2011: 3-4) ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย สามารถจำแนกเป็น 3 ประเด็น คือ การเคารพกติกา การเคารพสิทธิผู้อื่น และความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้ง 3 ประการนี้ บ่งบอกได้ว่าบุคคลจะมีความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยจะต้องตระหนักในเรื่องเหล่านี้เป็นพื้นฐานของชีวิตเสียก่อน

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อที่จะทำให้ทราบถึงความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาในปัจจุบัน รวมถึงเพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ชั้นปีที่ 1, ชั้นปีที่ 2, ชั้นปีที่ 3, และชั้นปีที่ 4 จำนวน 343 คน สำหรับวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 1, ชั้นปีที่ 2, ชั้นปีที่ 3, และชั้นปีที่ 4 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 184 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้หลักการคำนวณด้วยสูตรของทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane, 1973: 727)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร หนังสือ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาเป็นแนวทางจัดทำแบบสอบถาม โดยแบ่งรายละเอียดแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตามเพศ ผลการเรียน ชั้นปี รายได้ของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์การสร้างแบบสอบถามใน 3 ด้าน คือ ด้านการเคารพกติกา ด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การให้คะแนนความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม เป็นมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) (Siljaru, 2014: 456) โดยเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน	ความหมาย
5	ระดับมากที่สุด
4	ระดับมาก
3	ระดับปานกลาง
2	ระดับน้อย
1	ระดับน้อยที่สุด

การหาค่าเฉลี่ยของคำตอบรายข้อ เพื่อทราบความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม โดยเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์การประเมินความคิดเห็นตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) โดยแบ่งออกตามค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้ ดังนี้ (Siljaru, 2014: 456)

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.50-5.00	ระดับมากที่สุด
3.50-4.49	ระดับมาก
2.50-3.49	ระดับปานกลาง
1.50-2.49	ระดับน้อย
1.00-1.49	ระดับน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับข้อมูลจากนักศึกษาที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแล้วจะทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำไปลงรหัส จากนั้นทำการบันทึกข้อมูลและนำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง และพรรณนาลักษณะความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยและระดับการศึกษาเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และใช้การทดสอบ t-test (Independent Sample) และ F-test (One Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างทดสอบด้วยวิธีการของเชฟเฟ่

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาศาขวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย
ของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์	ระดับความเป็นพลเมือง		
		$\bar{X}$	S.D	แปลความหมาย
1	ด้านการเคารพกติกา	3.64	0.57	มาก
2	ด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น	3.59	0.56	มาก
3	ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	3.56	0.60	มาก
โดยรวม		3.59	0.52	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความเป็นพลเมืองของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือด้านการเคารพกติกา ($\bar{X}=3.64$) รองลงมาคือด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น ($\bar{X}=3.59$) และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{X}=3.56$) ตามลำดับ

ความเป็นพลเมืองของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ผลการวิจัย พบว่า ความเป็นพลเมืองของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม โดยรวมนักศึกษามีความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงความเป็นพลเมืองจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้

ด้านการเคารพกติกา ผลการวิจัย พบว่า ความเป็นพลเมืองของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความขัดแย้งทางความคิดของคนในสังคมเป็นเรื่องปกติ หากไม่ใช้ความรุนแรงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) รองลงมาคือปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคมไทยส่วนหนึ่งเกิดจากที่ประชาชนไม่เคารพกติกา ($\bar{X}=3.76$) วิธีการที่จะทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยประสบความสำเร็จคือ คนในสังคมปฏิบัติตามกฎกติกาอย่างเคร่งครัด ($\bar{X}=3.65$) กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายจะทำให้เกิดความยุติธรรมในสังคมได้ ($=3.62$) ประชาชนทุกคนสามารถเข้าร่วมชุมชนโดยปราศจากอาวุธ ($\bar{X}=3.63$) ผู้กระทำผิดทุกคนต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมายอย่างเสมอภาคคน ($\bar{X}=3.59$) การแก้ปัญหาคาการละเมิดกฎกติกาจำเป็นเริ่มที่ตัวนักศึกษา ($\bar{X}=3.55$) กฎหมายถูกกำหนดโดยผู้แทนของประชาชนดังนั้นประชาชนจึงต้องเคารพกฎหมาย ($\bar{X}=3.50$) ปัญหาประชาธิปไตยของคนไทยนั้น มีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจาก

ประชาชนปฏิบัติตามอำเภอใจใครไม่คำนึงถึงกติกา ($\bar{X}=3.58$) และการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมได้อย่างสงบสุข คนจำเป็นต้องยอมรับผลของการละเมิดกติกา ($\bar{X}=3.64$) ตามลำดับ

ด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น ผลการวิจัย พบว่า ความเป็นพลเมืองของนักศึกษาสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้คนควรยอมรับและปฏิบัติตามมติของคนส่วนใหญ่ หรือเสียงข้างมากในสังคมแม้ว่าจะไม่เห็นด้วยก็ตาม ($\bar{X}=3.67$) รองลงมาการเอาความคิดของตนเองเป็นที่ตั้ง อาจนำไปสู่การสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ($\bar{X}=3.60$) การแก้ปัญหาการละเมิดสิทธิเสรีภาพของคนอื่น จำเป็นต้องเริ่มที่ตัวนักศึกษา ก่อน ($\bar{X}=3.53$) ปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้นได้จากการที่คนเสียงส่วนใหญ่ ละเมิดสิทธิหรือใช้ความรุนแรงกับคนเสียงส่วนน้อยที่มีความเห็นแตกต่างไปจากตน ($\bar{X}=3.62$) นักศึกษาเป็นคนที่รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่ขัดแย้งกับตน ($\bar{X}=3.55$) ไม่ว่าบุคคลใดจะมีฐานะรวยกว่าหรือจนกว่ากันก็ถือได้ว่าทุกคนมีศักดิ์ศรีและสถานะเท่าเทียมกัน ($\bar{X}=3.54$) ผู้ที่ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นถือว่ามีศักดิ์ศรี และมีความเท่าเทียมกับผู้อื่นให้ความช่วยเหลือ ($\bar{X}=3.54$) การยอมรับความเห็นของผู้อื่นนั้น ไม่จำเป็นต้องเข้าใจเหตุผลที่เขาจะคิดไม่เหมือนเราและไม่ควรบังคับให้คนอื่นคิดเหมือนเรา ($\bar{X}=3.58$) ไม่ว่าบุคคลใดจะมีระดับการศึกษาสูงหรือต่ำกว่ากัน ก็ถือได้ว่าทุกคนมีศักดิ์ศรีและสถานะเท่าเทียมกัน ($\bar{X}=3.62$) ตามลำดับ

ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ผลการวิจัย พบว่า ความเป็นพลเมืองของนักศึกษา สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาจะเป็นผู้ใหญ่อย่างแท้จริงได้ หากมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ($\bar{X}=3.64$) รองลงมาการใช้ชีวิตอิสระของนักศึกษา จำเป็นต้องพึ่งพาตนเองมากกว่าพึ่งพาผู้อื่น ($\bar{X}=3.59$) “ระบบอุปถัมภ์” หรือการพึ่งพิงผู้ใหญ่โดยเฉพาะผู้อาวุโสกว่า หรือนักการเมือง เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้คนไม่พึ่งพาตนเอง ($\bar{X}=3.53$) การกระทำใดๆ ของนักศึกษา ย่อมส่งผลดีหรือไม่ดีต่อสังคมและส่วนรวมได้ในที่สุด ($\bar{X}=3.51$) นักศึกษามีความเต็มใจและความสามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เพื่อแก้ปัญหาให้ส่วนรวม ($\bar{X}=3.47$) สังคมจะดีขึ้นหรือแย่ลง มีสาเหตุจากการกระทำของคน ($\bar{X}=3.58$) นักศึกษามีความเต็มใจที่จะปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตและอุปนิสัยโดยการช่วยเหลือสังคมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ($\bar{X}=3.52$) การกระทำของนักศึกษาเองมีความเชื่อมโยงกับสังคม เมื่อเกิดปัญหา นักศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาและอาจแก้ไขปัญหาก็ได้ ($\bar{X}=3.57$) การแก้ไขปัญหาสังคมที่ดีควรเริ่มจากตัวนักศึกษาเอง โดยการไม่เป็นฝ่ายเริ่มก่อปัญหา ($\bar{X}=3.54$) การแก้ไขปัญหาคือ ของนักศึกษาไม่ควรเรียกร้องผู้อื่นมาแก้ปัญหาให้ ($\bar{X}=3.56$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตามเพศ ผลการเรียน ชั้นปี รายได้ของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

การเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม พบว่า ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีเพศ ผลการเรียนรู้ ชั้นปี รายได้ของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่างกัน โดยรวมและรายด้าน มีความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัยเรื่อง ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ผู้วิจัยขออภิปรายผล ดังนี้

1. ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัย Burikul, W. et al. (2012) ได้ศึกษาเรื่องความเป็นพลเมืองในประเทศไทยซึ่งศึกษากับผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งทั่วประเทศไทย จำนวน 1,500 คน ผลการวิจัย พบว่า คุณสมบัติของการเป็นพลเมืองที่ประชาชนให้ความสำคัญสูงสุด เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Paiboonthitipornchai (2010) ได้ศึกษาเรื่อง ความเป็นพลเมืองดีของโรงเรียนพณิชการแห่งหนึ่งในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาระดับชั้น ปวช. ปีที่ 1-3 มีความเป็นพลเมืองในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปวช. มีความใส่ใจในเรื่องของการเคารพกติกา การเคารพสิทธิผู้อื่น และความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่า อาจมาจากเรื่องของอายุด้วย เพราะนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปวช.ยังอยู่ในการควบคุมของโรงเรียน และได้รับการดูแลจากผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดมากกว่านักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา อย่างไรก็ตาม นักศึกษาจะมีความเป็นพลเมืองสูงหรือน้อย ความสำคัญประการหนึ่งคือ การที่ทุกภาคส่วนในระบบสังคมของประเทศให้ความสำคัญในเรื่องของเสรีภาพของปัจเจกชนก่อนเป็นเบื้องต้น

2. นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีเพศต่างกัน มีความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Burikul, W. et al. (2012) ได้ศึกษาเรื่อง ความเป็นพลเมืองในประเทศไทยซึ่งศึกษากับผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งทั่วประเทศไทย จำนวน 1,500 คน พบว่า ผู้หญิงมีคุณสมบัติความเป็นพลเมืองด้านการดูแลสุขภาพสูงกว่าผู้ชาย เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Paiboonthitipornchai (2010) ได้ศึกษาเรื่องความเป็นพลเมืองดีของโรงเรียนพณิชการแห่งหนึ่งในจังหวัดนนทบุรี พบว่า นักเรียนหญิงมีคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองดีสูงกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยในสหรัฐอเมริกา (Center for Information and Research on Civic Learning and Engagement, 2008) ผลการวิจัย พบว่า เพศเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความแตกต่างในการเข้าร่วมกิจกรรมของเยาวชน กล่าวคือ เยาวชนหญิงเข้าร่วมในกิจกรรมการเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือสังคม การหาเงินบริจาคเพื่อการกุศล และการเป็นสมาชิกในกลุ่มทางการเมือง มากกว่าเยาวชนชาย ส่วนเยาวชนชายเข้าร่วมทางกิจกรรมทางการเมืองมากกว่าเยาวชนหญิง

3. นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีผลการเรียนต่างกัน มีความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Paiboonthitipornchai (2010) ได้ศึกษาเรื่อง ความเป็นพลเมืองดีของโรงเรียนพณิชการแห่งหนึ่งในจังหวัดนนทบุรี พบว่า นักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำกว่า 2.00 มีความเป็นพลเมืองดีต่ำกว่านักศึกษาที่มีผลการเรียน 3.00 – 3.49 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีชั้นปีต่างกัน มีความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wichiranon (2013) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า นักศึกษาปี 4 มีค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมืองดีสูงที่สุด ในขณะที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมืองดีต่ำที่สุด เช่นเดียวกับ Burikul, W. et al. (2012) ได้ศึกษาเรื่อง ความเป็นพลเมืองในประเทศไทยซึ่งศึกษากับผู้ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งทั่วประเทศไทย จำนวน 1,500 คน พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความแตกต่างกันในคุณสมบัติความเป็นพลเมืองที่เน้นความก้าวหน้า โดยประชาชนที่มีคุณสมบัติความเป็นพลเมืองในแบบก้าวหน้าทันสมัย เป็นกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท รองลงมาคือกลุ่มที่ศึกษาระดับปริญญาตรี โรงเรียนพาณิชยการ/โรงเรียนอาชีวศึกษา และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามลำดับ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศ (Rothwell and Turcotte, 2006) ผลการวิจัยพบว่า คนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เช่น กิจกรรมทางการเมืองและกิจกรรมอาสาสมัครมากขึ้น ซึ่ง Hua & Wan (2011) อธิบายว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางเป็นพลเมืองและการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยคนที่ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น จะมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมที่กระตุ้นความคิดให้คำนึงถึงประเด็นทางสังคมมากขึ้น

5. นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่รายได้ของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง มีความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Paiboonthitipornchai (2010) ได้ศึกษาเรื่อง ความเป็นพลเมืองดีของโรงเรียนพณิชการแห่งหนึ่งในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความเป็นพลเมืองไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามงานวิจัยต่างประเทศทั้งในสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย Smart, et al. (2000) ผลการวิจัย พบว่า รายได้ของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมีความเป็นพลเมืองหรือการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและพลเมืองของเยาวชนกล่าวคือเยาวชนที่มาจากครอบครัวที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาสูงผู้ปกครองมีรายได้หรือสถานภาพทางสังคมสูงและผู้ปกครองเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองหรือพลเมืองสูงด้วยทั้งนี้เนื่องจาก (1) ผู้ปกครองที่สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูง จะประพจน์ตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชนในการเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมือง (2) ผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูง จะมีความรู้ทางการเมืองและพลเมืองสูง และจะถ่ายทอดความรู้หรือพูดคุยในเรื่องดังกล่าวกับบุตร (3) ผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม

อาสาสมัครของชุมชน จะมีส่วนผลักดันให้บุตรเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวด้วย และมีส่วนร่วมในการปลูกฝังความเป็นพลเมืองให้แก่บุตร

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยส่วนบุคคลข้างต้นไม่ส่งผลต่อความแตกต่างของความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักศึกษา อาจเป็นเพราะตัวแปรดังกล่าวมีอิทธิพลเฉพาะในบริบทสังคมของต่างประเทศเท่านั้น กล่าวคือ ผู้ปกครองในแต่ละประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย มีบทบาทการขัดเกลาแตกต่างกันไป ตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ การศึกษาและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของตน ซึ่งจะส่งผลต่อความเป็นพลเมืองของบุตรด้วย แต่ในบริบทสังคมไทย ผู้ปกครองไม่ว่าจะมีฐานะระดับใด มีการศึกษา และการเข้าร่วมกิจกรรมทางพลเมืองในระดับใดก็ตาม ส่วนใหญ่ผู้ปกครองล้วนต่างมีส่วนในการถ่ายทอดหรือขัดเกลาความเป็นพลเมืองให้แก่บุตรของตนเองไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรส่งเสริมการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นนั้น ไม่จำเป็นต้องเข้าใจเหตุผลที่เขาจะคิดไม่เหมือนเราและไม่ควรบังคับให้คนอื่นคิดเหมือนเรา

1.2 ควรส่งเสริมบุคคลทุกระดับให้มีระดับการศึกษาไม่ว่าจะสูงหรือต่ำกว่ากัน ก็ถือได้ว่าทุกคนมีศักดิ์ศรีและสถานะเท่าเทียมกัน

1.3 ควรส่งเสริมผู้ที่ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นถือมีศักดิ์ศรี และมีความเท่าเทียมกับผู้อื่นที่ให้ความช่วยเหลือ

1.4 การแก้ไขปัญหาใดๆ ของนักศึกษาไม่ควรเรียกร้องผู้อื่นมาแก้ปัญหาให้

1.5 การกระทำใดๆ ของนักศึกษา ย่อมส่งผลดีหรือไม่ดี

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาตัวแปรอิสระอื่นๆ ที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองของนักศึกษาในปัจจุบัน เช่น การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อชนิดต่างๆ

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองระหว่างนักศึกษาในจังหวัดและต่างจังหวัด เพื่อทำให้องค์ความรู้ด้านความเป็นพลเมืองของนักศึกษาที่ครอบคลุมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

คณะอนุกรรมการนโยบายปฏิบัติการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี. (2554). ยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง พ.ศ. 2553-2561. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ.

ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. (2555). ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย (Citizenship in Thailand) ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐ ๑๐๑ ๑๐๒ ๑๐๓ ๑๐๔ ๑๐๕ ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙ ๑๑๐ ๑๑๑ ๑๑๒ ๑๑๓ ๑๑๔ ๑๑๕ ๑๑๖ ๑๑๗ ๑๑๘ ๑๑๙ ๑๒๐ ๑๒๑ ๑๒๒ ๑๒๓ ๑๒๔ ๑๒๕ ๑๒๖ ๑๒๗ ๑๒๘ ๑๒๙ ๑๓๐ ๑๓๑ ๑๓๒ ๑๓๓ ๑๓๔ ๑๓๕ ๑๓๖ ๑๓๗ ๑๓๘ ๑๓๙ ๑๔๐ ๑๔๑ ๑๔๒ ๑๔๓ ๑๔๔ ๑๔๕ ๑๔๖ ๑๔๗ ๑๔๘ ๑๔๙ ๑๕๐ ๑๕๑ ๑๕๒ ๑๕๓ ๑๕๔ ๑๕๕ ๑๕๖ ๑๕๗ ๑๕๘ ๑๕๙ ๑๖๐ ๑๖๑ ๑๖๒ ๑๖๓ ๑๖๔ ๑๖๕ ๑๖๖ ๑๖๗ ๑๖๘ ๑๖๙ ๑๗๐ ๑๗๑ ๑๗๒ ๑๗๓ ๑๗๔ ๑๗๕ ๑๗๖ ๑๗๗ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐ ๑๘๑ ๑๘๒ ๑๘๓ ๑๘๔ ๑๘๕ ๑๘๖ ๑๘๗ ๑๘๘ ๑๘๙ ๑๙๐ ๑๙๑ ๑๙๒ ๑๙๓ ๑๙๔ ๑๙๕ ๑๙๖ ๑๙๗ ๑๙๘ ๑๙๙ ๒๐๐ ๒๐๑ ๒๐๒ ๒๐๓ ๒๐๔ ๒๐๕ ๒๐๖ ๒๐๗ ๒๐๘ ๒๐๙ ๒๑๐ ๒๑๑ ๒๑๒ ๒๑๓ ๒๑๔ ๒๑๕ ๒๑๖ ๒๑๗ ๒๑๘ ๒๑๙ ๒๒๐ ๒๒๑ ๒๒๒ ๒๒๓ ๒๒๔ ๒๒๕ ๒๒๖ ๒๒๗ ๒๒๘ ๒๒๙ ๒๓๐ ๒๓๑ ๒๓๒ ๒๓๓ ๒๓๔ ๒๓๕ ๒๓๖ ๒๓๗ ๒๓๘ ๒๓๙ ๒๔๐ ๒๔๑ ๒๔๒ ๒๔๓ ๒๔๔ ๒๔๕ ๒๔๖ ๒๔๗ ๒๔๘ ๒๔๙ ๒๕๐ ๒๕๑ ๒๕๒ ๒๕๓ ๒๕๔ ๒๕๕ ๒๕๖ ๒๕๗ ๒๕๘ ๒๕๙ ๒๖๐ ๒๖๑ ๒๖๒ ๒๖๓ ๒๖๔ ๒๖๕ ๒๖๖ ๒๖๗ ๒๖๘ ๒๖๙ ๒๗๐ ๒๗๑ ๒๗๒ ๒๗๓ ๒๗๔ ๒๗๕ ๒๗๖ ๒๗๗ ๒๗๘ ๒๗๙ ๒๘๐ ๒๘๑ ๒๘๒ ๒๘๓ ๒๘๔ ๒๘๕ ๒๘๖ ๒๘๗ ๒๘๘ ๒๘๙ ๒๙๐ ๒๙๑ ๒๙๒ ๒๙๓ ๒๙๔ ๒๙๕ ๒๙๖ ๒๙๗ ๒๙๘ ๒๙๙ ๓๐๐ ๓๐๑ ๓๐๒ ๓๐๓ ๓๐๔ ๓๐๕ ๓๐๖ ๓๐๗ ๓๐๘ ๓๐๙ ๓๑๐ ๓๑๑ ๓๑๒ ๓๑๓ ๓๑๔ ๓๑๕ ๓๑๖ ๓๑๗ ๓๑๘ ๓๑๙ ๓๒๐ ๓๒๑ ๓๒๒ ๓๒๓ ๓๒๔ ๓๒๕ ๓๒๖ ๓๒๗ ๓๒๘ ๓๒๙ ๓๓๐ ๓๓๑ ๓๓๒ ๓๓๓ ๓๓๔ ๓๓๕ ๓๓๖ ๓๓๗ ๓๓๘ ๓๓๙ ๓๔๐ ๓๔๑ ๓๔๒ ๓๔๓ ๓๔๔ ๓๔๕ ๓๔๖ ๓๔๗ ๓๔๘ ๓๔๙ ๓๕๐ ๓๕๑ ๓๕๒ ๓๕๓ ๓๕๔ ๓๕๕ ๓๕๖ ๓๕๗ ๓๕๘ ๓๕๙ ๓๖๐ ๓๖๑ ๓๖๒ ๓๖๓ ๓๖๔ ๓๖๕ ๓๖๖ ๓๖๗ ๓๖๘ ๓๖๙ ๓๗๐ ๓๗๑ ๓๗๒ ๓๗๓ ๓๗๔ ๓๗๕ ๓๗๖ ๓๗๗ ๓๗๘ ๓๗๙ ๓๘๐ ๓๘๑ ๓๘๒ ๓๘๓ ๓๘๔ ๓๘๕ ๓๘๖ ๓๘๗ ๓๘๘ ๓๘๙ ๓๙๐ ๓๙๑ ๓๙๒ ๓๙๓ ๓๙๔ ๓๙๕ ๓๙๖ ๓๙๗ ๓๙๘ ๓๙๙ ๔๐๐ ๔๐๑ ๔๐๒ ๔๐๓ ๔๐๔ ๔๐๕ ๔๐๖ ๔๐๗ ๔๐๘ ๔๐๙ ๔๑๐ ๔๑๑ ๔๑๒ ๔๑๓ ๔๑๔ ๔๑๕ ๔๑๖ ๔๑๗ ๔๑๘ ๔๑๙ ๔๒๐ ๔๒๑ ๔๒๒ ๔๒๓ ๔๒๔ ๔๒๕ ๔๒๖ ๔๒๗ ๔๒๘ ๔๒๙ ๔๓๐ ๔๓๑ ๔๓๒ ๔๓๓ ๔๓๔ ๔๓๕ ๔๓๖ ๔๓๗ ๔๓๘ ๔๓๙ ๔๔๐ ๔๔๑ ๔๔๒ ๔๔๓ ๔๔๔ ๔๔๕ ๔๔๖ ๔๔๗ ๔๔๘ ๔๔๙ ๔๕๐ ๔๕๑ ๔๕๒ ๔๕๓ ๔๕๔ ๔๕๕ ๔๕๖ ๔๕๗ ๔๕๘ ๔๕๙ ๔๖๐ ๔๖๑ ๔๖๒ ๔๖๓ ๔๖๔ ๔๖๕ ๔๖๖ ๔๖๗ ๔๖๘ ๔๖๙ ๔๗๐ ๔๗๑ ๔๗๒ ๔๗๓ ๔๗๔ ๔๗๕ ๔๗๖ ๔๗๗ ๔๗๘ ๔๗๙ ๔๘๐ ๔๘๑ ๔๘๒ ๔๘๓ ๔๘๔ ๔๘๕ ๔๘๖ ๔๘๗ ๔๘๘ ๔๘๙ ๔๙๐ ๔๙๑ ๔๙๒ ๔๙๓ ๔๙๔ ๔๙๕ ๔๙๖ ๔๙๗ ๔๙๘ ๔๙๙ ๕๐๐ ๕๐๑ ๕๐๒ ๕๐๓ ๕๐๔ ๕๐๕ ๕๐๖ ๕๐๗ ๕๐๘ ๕๐๙ ๕๑๐ ๕๑๑ ๕๑๒ ๕๑๓ ๕๑๔ ๕๑๕ ๕๑๖ ๕๑๗ ๕๑๘ ๕๑๙ ๕๒๐ ๕๒๑ ๕๒๒ ๕๒๓ ๕๒๔ ๕๒๕ ๕๒๖ ๕๒๗ ๕๒๘ ๕๒๙ ๕๓๐ ๕๓๑ ๕๓๒ ๕๓๓ ๕๓๔ ๕๓๕ ๕๓๖ ๕๓๗ ๕๓๘ ๕๓๙ ๕๔๐ ๕๔๑ ๕๔๒ ๕๔๓ ๕๔๔ ๕๔๕ ๕๔๖ ๕๔๗ ๕๔๘ ๕๔๙ ๕๕๐ ๕๕๑ ๕๕๒ ๕๕๓ ๕๕๔ ๕๕๕ ๕๕๖ ๕๕๗ ๕๕๘ ๕๕๙ ๕๖๐ ๕๖๑ ๕๖๒ ๕๖๓ ๕๖๔ ๕๖๕ ๕๖๖ ๕๖๗ ๕๖๘ ๕๖๙ ๕๗๐ ๕๗๑ ๕๗๒ ๕๗๓ ๕๗๔ ๕๗๕ ๕๗๖ ๕๗๗ ๕๗๘ ๕๗๙ ๕๘๐ ๕๘๑ ๕๘๒ ๕๘๓ ๕๘๔ ๕๘๕ ๕๘๖ ๕๘๗ ๕๘๘ ๕๘๙ ๕๙๐ ๕๙๑ ๕๙๒ ๕๙๓ ๕๙๔ ๕๙๕ ๕๙๖ ๕๙๗ ๕๙๘ ๕๙๙ ๖๐๐ ๖๐๑ ๖๐๒ ๖๐๓ ๖๐๔ ๖๐๕ ๖๐๖ ๖๐๗ ๖๐๘ ๖๐๙ ๖๑๐ ๖๑๑ ๖๑๒ ๖๑๓ ๖๑๔ ๖๑๕ ๖๑๖ ๖๑๗ ๖๑๘ ๖๑๙ ๖๒๐ ๖๒๑ ๖๒๒ ๖๒๓ ๖๒๔ ๖๒๕ ๖๒๖ ๖๒๗ ๖๒๘ ๖๒๙ ๖๓๐ ๖๓๑ ๖๓๒ ๖๓๓ ๖๓๔ ๖๓๕ ๖๓๖ ๖๓๗ ๖๓๘ ๖๓๙ ๖๔๐ ๖๔๑ ๖๔๒ ๖๔๓ ๖๔๔ ๖๔๕ ๖๔๖ ๖๔๗ ๖๔๘ ๖๔๙ ๖๕๐ ๖๕๑ ๖๕๒ ๖๕๓ ๖๕๔ ๖๕๕ ๖๕๖ ๖๕๗ ๖๕๘ ๖๕๙ ๖๖๐ ๖๖๑ ๖๖๒ ๖๖๓ ๖๖๔ ๖๖๕ ๖๖๖ ๖๖๗ ๖๖๘ ๖๖๙ ๖๗๐ ๖๗๑ ๖๗๒ ๖๗๓ ๖๗๔ ๖๗๕ ๖๗๖ ๖๗๗ ๖๗๘ ๖๗๙ ๖๘๐ ๖๘๑ ๖๘๒ ๖๘๓ ๖๘๔ ๖๘๕ ๖๘๖ ๖๘๗ ๖๘๘ ๖๘๙ ๖๙๐ ๖๙๑ ๖๙๒ ๖๙๓ ๖๙๔ ๖๙๕ ๖๙๖ ๖๙๗ ๖๙๘ ๖๙๙ ๗๐๐ ๗๐๑ ๗๐๒ ๗๐๓ ๗๐๔ ๗๐๕ ๗๐๖ ๗๐๗ ๗๐๘ ๗๐๙ ๗๑๐ ๗๑๑ ๗๑๒ ๗๑๓ ๗๑๔ ๗๑๕ ๗๑๖ ๗๑๗ ๗๑๘ ๗๑๙ ๗๒๐ ๗๒๑ ๗๒๒ ๗๒๓ ๗๒๔ ๗๒๕ ๗๒๖ ๗๒๗ ๗๒๘ ๗๒๙ ๗๓๐ ๗๓๑ ๗๓๒ ๗๓๓ ๗๓๔ ๗๓๕ ๗๓๖ ๗๓๗ ๗๓๘ ๗๓๙ ๗๔๐ ๗๔๑ ๗๔๒ ๗๔๓ ๗๔๔ ๗๔๕ ๗๔๖ ๗๔๗ ๗๔๘ ๗๔๙ ๗๕๐ ๗๕๑ ๗๕๒ ๗๕๓ ๗๕๔ ๗๕๕ ๗๕๖ ๗๕๗ ๗๕๘ ๗๕๙ ๗๖๐ ๗๖๑ ๗๖๒ ๗๖๓ ๗๖๔ ๗๖๕ ๗๖๖ ๗๖๗ ๗๖๘ ๗๖๙ ๗๗๐ ๗๗๑ ๗๗๒ ๗๗๓ ๗๗๔ ๗๗๕ ๗๗๖ ๗๗๗ ๗๗๘ ๗๗๙ ๗๘๐ ๗๘๑ ๗๘๒ ๗๘๓ ๗๘๔ ๗๘๕ ๗๘๖ ๗๘๗ ๗๘๘ ๗๘๙ ๗๙๐ ๗๙๑ ๗๙๒ ๗๙๓ ๗๙๔ ๗๙๕ ๗๙๖ ๗๙๗ ๗๙๘ ๗๙๙ ๘๐๐ ๘๐๑ ๘๐๒ ๘๐๓ ๘๐๔ ๘๐๕ ๘๐๖ ๘๐๗ ๘๐๘ ๘๐๙ ๘๑๐ ๘๑๑ ๘๑๒ ๘๑๓ ๘๑๔ ๘๑๕ ๘๑๖ ๘๑๗ ๘๑๘ ๘๑๙ ๘๒๐ ๘๒๑ ๘๒๒ ๘๒๓ ๘๒๔ ๘๒๕ ๘๒๖ ๘๒๗ ๘๒๘ ๘๒๙ ๘๓๐ ๘๓๑ ๘๓๒ ๘๓๓ ๘๓๔ ๘๓๕ ๘๓๖ ๘๓๗ ๘๓๘ ๘๓๙ ๘๔๐ ๘๔๑ ๘๔๒ ๘๔๓ ๘๔๔ ๘๔๕ ๘๔๖ ๘๔๗ ๘๔๘ ๘๔๙ ๘๕๐ ๘๕๑ ๘๕๒ ๘๕๓ ๘๕๔ ๘๕๕ ๘๕๖ ๘๕๗ ๘๕๘ ๘๕๙ ๘๖๐ ๘๖๑ ๘๖๒ ๘๖๓ ๘๖๔ ๘๖๕ ๘๖๖ ๘๖๗ ๘๖๘ ๘๖๙ ๘๗๐ ๘๗๑ ๘๗๒ ๘๗๓ ๘๗๔ ๘๗๕ ๘๗๖ ๘๗๗ ๘๗๘ ๘๗๙ ๘๘๐ ๘๘๑ ๘๘๒ ๘๘๓ ๘๘๔ ๘๘๕ ๘๘๖ ๘๘๗ ๘๘๘ ๘๘๙ ๘๙๐ ๘๙๑ ๘๙๒ ๘๙๓ ๘๙๔ ๘๙๕ ๘๙๖ ๘๙๗ ๘๙๘ ๘๙๙ ๙๐๐ ๙๐๑ ๙๐๒ ๙๐๓ ๙๐๔ ๙๐๕ ๙๐๖ ๙๐๗ ๙๐๘ ๙๐๙ ๙๑๐ ๙๑๑ ๙๑๒ ๙๑๓ ๙๑๔ ๙๑๕ ๙๑๖ ๙๑๗ ๙๑๘ ๙๑๙ ๙๒๐ ๙๒๑ ๙๒๒ ๙๒๓ ๙๒๔ ๙๒๕ ๙๒๖ ๙๒๗ ๙๒๘ ๙๒๙ ๙๓๐ ๙๓๑ ๙๓๒ ๙๓๓ ๙๓๔ ๙๓๕ ๙๓๖ ๙๓๗ ๙๓๘ ๙๓๙ ๙๔๐ ๙๔๑ ๙๔๒ ๙๔๓ ๙๔๔ ๙๔๕ ๙๔๖ ๙๔๗ ๙๔๘ ๙๔๙ ๙๕๐ ๙๕๑ ๙๕๒ ๙๕๓ ๙๕๔ ๙๕๕ ๙๕๖ ๙๕๗ ๙๕๘ ๙๕๙ ๙๖๐ ๙๖๑ ๙๖๒ ๙๖๓ ๙๖๔ ๙๖๕ ๙๖๖ ๙๖๗ ๙๖๘ ๙๖๙ ๙๗๐ ๙๗๑ ๙๗๒ ๙๗๓ ๙๗๔ ๙๗๕ ๙๗๖ ๙๗๗ ๙๗๘ ๙๗๙ ๙๘๐ ๙๘๑ ๙๘๒ ๙๘๓ ๙๘๔ ๙๘๕ ๙๘๖ ๙๘๗ ๙๘๘ ๙๘๙ ๙๙๐ ๙๙๑ ๙๙๒ ๙๙๓ ๙๙๔ ๙๙๕ ๙๙๖ ๙๙๗ ๙๙๘ ๙๙๙ ๑๐๐๐

- <http://www.thaiciviceducation.org/intages/resource/articles/ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย>.
- ทรงสิริ วิชิรานนท์. (2556). **คุณลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ทิพย์พาพร ตันติสุนทร. (2556). **การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง** (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายศึกษา
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). **การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS**. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญปิซิเนสส์แอนด์ดี.
- ปริญญญา เทวานฤมิตรกุล. (2555). **การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education)**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น.
- ประภัสสร ไพบูลย์จิตติพรชัย. (2553). **การศึกษาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนพณิชยการบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการภาครัฐและเอกชน) มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีรพงษ์ นกน้อย. (2546). **ลักษณะความเป็นพลเมืองดี: กรณีศึกษานิสิตระดับอุดมศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อเนก เหล่าธรรมทัศน์. (2554). **การเมืองภาคพลเมือง**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rd ed. New York: Harper and Row Publication

Translated Thai References

- Burikul, W. et al., (2012). **Citizenship in Thailand**. Available from: [http://www.thaiciviceducation.org/intages/resource/articles/Citizenship in Thailand](http://www.thaiciviceducation.org/intages/resource/articles/Citizenship%20in%20Thailand). [in Thai]
- Center for Information and Research on Civic Learning and Engagement. (2008) **2006 Civic and Political Health of the Nation** (Online). Available: [http://www.civicyouth.org/2006-civic and political health of the nation/?cat_id=0](http://www.civicyouth.org/2006-civic-and-political-health-of-the-nation/?cat_id=0) (May 27, 2018). [in Thai]
- Hua, C. W. & Wan, K. E. (2011). **Civic Mindedness: Components, Correlates and Implications for the Public Service**.
- Laothammathat, A. (2011). **Civic Politics**. (3rd edition) Bangkok: King Prajadhipok's Institute. [in Thai]

- Noknoi, W. (2003). **Good Citizenship: A Case Study of Higher Education Students.** Kasetsart University. Master of Arts (Political Science), Kasetsart University. [in Thai]
- Paiboonthitipornchai, P. (2010). **The study of good citizenship of students of Bangbuathong Commercial Technological College.** Nonthaburi Province. Master of Arts Thesis (Public and Private Management), Silpakorn University. [in Thai]
- Rothwell, N. & Turcotte, M. (2006). **The Influence of Education on Civic Engagement: Differences Across Canada's Rural-Urban Spectrum** (Online). Available: <http://publications.gc.ca/Collection/Statcan/21-006-XIE/2006001.pdf> (2018, May 27). [in Thai]
- Siljaru, T. (2014). **Research and statistical analysis with SPSS and AMOS.** (5th edition) Bangkok: R & D Business Partnership. [in Thai]
- Smart, D., et al. (2000). **The Development of Civic Mindedness.** (Online). Available: <http://www.aifs.gov.au/institute/pubs/fm2000/fm57/ds.pdf> (2018, May 4). [in Thai]
- Subcommittee on educational reform of the second decade in the aspect of educational development for creating good citizenship. (2011). **Educational development strategies for creating citizenship in B.E. 2010-2018** Bangkok: The Bureau of Quality Policy and Standards for Education, Secretariat of the Education Council and Ministry of Education. [in Thai]
- Tantisunthorn, T. (2013). **Education for creating citizenship.** 2nd ed. Bangkok: Institute for Education Policy. [in Thai]
- Thevanaruemitkul, P. (2012). **Civic Education.** Bangkok: Nanmeebooks Publications. [in Thai]
- Wichiranon, S. (2013). **Characteristics of good citizens of students of Rajamangala University of Technology Phra Nakhon.** Rajamangala University of Technology Phra Nakhon. [in Thai]